

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

EVIRAS ANVISNING

DJURSKYDDSÖVERVAKNING AV HÄSTAR

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

Allmänt.....	3
Lagstiftning	3
Övervakning.....	4
Ifyllande av kontrollblanketten	4
1. Allmänna krav på djurhållningsplatsen.....	4
2. Krav på utrymmena.....	5
3. Förhållanden i djurstallet	6
4. Omsorg om välbefinnandet	7
5. Utfodring och vattning	9
6. Krav på paddocken och betet.....	9
7. Nödvändiga dokument	10

Djurskyddsövervakning av hästar

Allmänt

Hästbranschen är sedan några år tillbaka inne i en ständig tillväxt. I synnerhet har användningen av hästar som sport- och hobbydjur ökat betydligt. Vid djurskyddsinspektionerna har en del brister upptäckts i fråga om hållandet av hästar, och tolkningen av bestämmelserna ute på fältet har ibland kunnat vara något oenhetliga. Denna anvisning och den kontrollblankett som medföljer som bilaga är avsedd att underlätta och förenhetliga övervakningsarbetet för de behöriga djurskyddsmyndigheterna.

Myndighetens verksamhet bör grunda sig på lagstadgad behörighet, och lagen ska iakttas i myndighetsverksamheten. Myndigheternas anvisningar är till sin karaktär inte juridiskt bindande för andra myndigheter eller aktörer. I sista hand avgörs de frågor som gäller lagstiftningens tillämpning av domstol.

Anvisningen innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkningar av lagstiftningens tillämpning. Tolkningarna anges i anvisningen med *kursiv stil*. De tolkningar som ingår i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen bör tillämpas.

Lagstiftning

Om hållande, skötsel, behandling och hantering samt transport av hästar bestäms i djurskyddslagen 247/1996 jämte ändringar (nedan DSL), djurskyddsförordningen 396/1996 jämte ändringar (nedan DSF), lagen om transport av djur 1429/2006 jämte ändringar (nedan DTL) och rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 (nedan DTF) samt rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (nedan avlivningsförordning). Om identifiering av hästar och hästars identitetshandlingar bestäms i kommissionens förordning (EG) nr 504/2008 om tillämpning av rådets direktiv 90/426/EEG och 90/427/EEG avseende metoder för identifiering av hästdjur (nedan förordningen om identifiering). Om djurskydds krav som ska iakttas vid hållande av hästar bestäms dessutom i statsrådets förordning om skydd av hästar 588/2010 jämte ändringar (nedan SRf 588/2010). I förordningen fastställs bland annat detaljerade kriterier för djurhållningsplatsens storlek samt för skötseln, behandlingen och hanteringen av djur. I vissa fall kan djurskyddsövervakningen också utvidgas till stödövervakning (statsrådets förordning om övervakningen av tvärvillkor som gäller folkhälsa, djurhälsa, växtskydd och anmälan om djursjukdomar, djurens välbefinnande samt identifiering och registrering av djur 118/2010 jämte ändringar).

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

Övervakning

Syftet med djurskyddsövervakningen är att undersöka, om de fastställda minimikraven för djurskyddet uppfylls vid hållande av djur.

Det är bra om den övervakande myndigheten har med sig måttband, miniräknare och om möjligt också en kamera vid inspektionsbesöket.

Om man på djurhållningsplatsen upptäcker förfaranden som strider mot djurskyddsbestämmelserna, påförs djurens ägare eller innehavare en föreskrift eller ett förbud med en förelagd tid enligt 42 § i djurskyddslagen eller vidtas brådskande åtgärder enligt 44 § i lagen. Om ett förfarande som strider mot djurskyddsbestämmelserna upptäcks på djurhållningsplatsen, ska en förnyad undersökning utföras på platsen för att säkerställa, att hästarnas ägare eller innehavare har iakttagit de utfärdade förbuden eller föreskrifterna.

Ifyllande av kontrollblanketten

1. Almäna krav på djurhållningsplatsen

1.1. De material som hästarna kommer i kontakt med (bl.a. konstruktioner och anordningar) är trygga för hästarna, kan rengöras grundligt och desinfekteras

Ett förvaringsutrymme för djur samt dess konstruktioner och anordningar skall planeras, byggas och underhållas så, att förvaringsutrymmet är tryggt för djuret. Ett förvaringsutrymme för djur skall hållas rent. *DSL 4 §; DSF 1 §, 4 §; SRf 588/2010 2 §*

1.2. Utrymmena och anordningarna rengörs tillräckligt

Djurstall som är avsedda för hästskötsel samt boxar, spiltor, utrustning och anordningar ska hållas rena och vid behov desinfekteras. *DSL 4 §; DSF 4 §; SRf 588/2010 2 §*

1.3. Djurstallets golv är sådana att de inte orsakar hästarna någon skada

Golvet får inte vara halt eller sådant att hästarnas hovar kan fastna i det eller skadas på något annat sätt. *DSL 4 §; DSF 3 §; SRf 588/2010 3 §*

1.4. Flytande sekret avlägsnas på ett ändamålsenligt sätt eller uppsugs i strö

Golvet i djurstallet ska vara sådant att flytande sekret avlägsnas på ett ändamålsenligt sätt eller absorberas väl i ströet. *DSL 4 §; DSF 3 §; SRf 588/2010 3 §*

1.5. Skadedjur bekämpas. *DSL 4 §; DSF 1 §; SRf 588/2010 2 §*

1.6. I en nödsituation kan hästarna utrymmas snabbt från djurstallet. *DSL 4 §; DSF 1 §; SRf 588/2010 2 §*

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

2. Krav på utrymmena

2.1. Det finns tillräckligt utrymme för hästarna

Ett förvaringsutrymme för djur skall vara tillräckligt rymligt, skyddande, ljust, rent och tryggt samt även i övrigt ändamålsenligt med hänsyn till djurartens behov. *DSL 4 §; DSF 1 §; SRf 588/2010 3 §, 5 §*

Inomhushöjden i djurstallet ska vara minst hästens mankhöjd multiplicerad med 1,5. Inomhushöjden ska dock alltid vara minst 2,2 meter. Kravet gäller dock utrymmet i djurstallet bara till den del det motsvarar de minimiytor som anges i 5 § (enhästbox, sjukbox, gruppbox, spiltan, lösdriftsstallens ligghall). Avvikelsen från minimihöjden får dock vara högst två procent. Vid beräkning av inomhushöjden beaktas inte bärande konstruktioner, belysningsanordningar, vattenledningar, ventilationsrör eller annan motsvarande utrustning av teknisk natur som normalt behövs i byggnaden.

Minimistorleken på en enhästbox:

Hästens mankhöjd (m)	Boxens area (m ²)
Högst 1,08	4,0
Över 1,08 men högst 1,30	5,0
Över 1,30 men högst 1,40	6,0
Över 1,40 men högst 1,48	7,0
Över 1,48 men högst 1,60	8
Över 1,60	9,0

Minimistorleken per häst på en gruppbox för hästar som hålls i grupp:

Vuxen häst	Arean i en enhästbox
Unghäst 12 - 24 månader	75 % av arean i en enhästbox
Föl under 12 månader	50 % av arean i en enhästbox

I ett lösdriftsstall som innefattar en ligghall utan utfodring ska det finnas utrymme för varje häst som hålls där:

Vuxen häst	80 % av arean i en enhästbox
Unghäst 12 - 24 månader	60 % av arean i en enhästbox
Föl under 12 månader	40 % av arean i en enhästbox

Om förvaringsutrymmet har tagits i bruk före 1.1.2001, ska de ovan nämnda utrymmeskraven vara uppfyllda senast 1.1.2014. Utrymmen som tagits i bruk efter 1.1.2001 ska uppfylla kraven genast.

Spiltans bredd ska vara minst hästens mankhöjd ökad med 10 centimeter och spiltans längd minst hästens längd ökad med 25 centimeter. Den fasta delen av en spiltskiljevägg ska vara minst lika hög som hästens mankhöjd multiplicerad med 0,9.

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

2.2. Hästarna har ett liggunderlag som är tillräckligt stort, ändamålsenligt, torrt och rent

De djur som hålls i ett och samma förvaringsutrymme skall kunna lägga sig samtidigt i förvaringsutrymmet. Hästarnas liggområde ska förses med strö. *DSL 4 §; DSF 1 §, 3 §, 4 §; SRf 588/2010 3 §*

2.3. De anordningar eller redskap som används för uppbindning av hästarna är ändamålsenliga

Om ett djur hålls uppbundet, skall de anordningar eller redskap som används för uppbindningen vara av sådant slag att djuret inte tar skada. Anordningar och redskap som används för uppbindning skall anpassas och regleras så, att de passar djuret och ger behövlig och trygg rörelsefrihet. *DSL 6 §; DSF 15 §; SRf 588/2010 10 §*

3. Förhållanden i djurstallet

3.1. Temperaturen är lämplig för hästarna

Temperaturen i djurstallet ska vara lämplig för hästarna. Förvaringsutrymmet får inte skada djuret eller äventyra dess hälsa. Det skall erbjuda ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden samt mot oskälig köld, värme och fukt. *DSL 3 §, 4 §; DSF 1 §, 2 §; SRf 588/2010 4 §*

3.2. Belysningen är lämplig för hästarna samt tillräcklig för inspektion och skötsel av djuren. DSL 3 §, 4 §; DSF 2 §; SRf 588/2010 4 §

3.3. Luftkvaliteten och luftfuktigheten är lämpliga för hästarna

Djurstallet ska ha en sådan ventilation att luftens fuktighet, dammängd och halt av skadliga gaser inte stiger till en nivå som är skadlig. *DSL 3 §, 4 §; DSF 2 §; SRf 588/2010 4 §*

3.4. Luftväxlingen är i huvudsak baserad på mekanisk ventilation och hästarnas välmående är beroende av den mekaniska ventilationen

Förvaringsutrymmet och sådana anordningar i anslutning till detta som djurens hälsa och välbefinnande är beroende av skall inspekteras minst en gång om dagen. Fel som äventyrar djurens hälsa eller välbefinnande skall rättas till omedelbart, och om detta inte är möjligt skall andra behövliga åtgärder vidtas för att djurens hälsa och välbefinnande skall kunna tryggas till dess att felet rättas till. Om ventilationen i djurstallet är i huvudsak maskinell, ska det även vid eventuella fel i anordningen vara möjligt att ordna en ventilation som är tillräcklig med tanke på djurens hälsa och välbefinnande. I en maskinell ventilationsanordning ska det vid behov finnas ett larmsystem som ger larm vid störningar i ventilationen. Larmsystemet ska testas regelbundet. *DSL 4 §; DSF 2 §, 4 §; SRf 588/2010 4 §*

- *Ett mekaniskt ventilationssystem som är en förutsättning för djurens hälsa och välbefinnande är till exempel ett fullständigt mekaniserat system där både från- och tillluftventilationen fungerar mekaniskt. Djurens hälsa och välbefinnande kan vara beroende av ett mekaniskt ventilationssystem också på djurhållningsplatser vars ventilation är endast delvis mekaniserad. Då kan inspektören sensoriskt bedöma om ventilationen är tillräcklig samt genom att klarlägga om till- och frånluftöppningarna räcker till och fungerar.*

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

- *Det ska finnas ett alarmsystem för ventilationen även om reservkraften slår på automatiskt under ett elavbrott.*
- *Alarmsystemet kan till exempel bestå av en ljus- eller ljudsignal eller ett meddelande till telefonen om en funktionsstörning inträffar.*
- *I samband med elavbrott kan ventilation som fungerar med tyngdkraft räcka till om draget i ventilationskanalerna är tillräckligt. Detta kan testas i samband med kontrollen genom att man t.ex. slår av ventilationen för en stund.*

3.5. Bullernivån i djurstallet är tillräckligt låg

Hästarna får inte ständigt vara utsatta för buller som överstiger 65 decibel (dB(A)).
DSL 4 §; DSF 2 §; SRf 588/2010 4 §

4. Omsorg om välbefinnandet

4.1 Hästens behov av motion, frisk luft och socialt umgänge ska tillfredsställas dagligen. DSL 3 §; DSF 8 §; SRf 588/2010 8 §

4.2. Lägenheten har tillräckligt med kompetent personal

Hälsan och det allmänna välbefinnandet hos ett djur i vård samt djurets renhet och den övriga kroppsvård djuret behöver skall ombesörjas. DSL 5 §; DSF 8 §

- *Med "kompetent" menas här sådan personal som kan sköta djuren på ett ändamålsenligt sätt (kunskaper och färdigheter).*
- *Om skötseln av djuren inte verkar vara ändamålsenlig kan man fästa uppmärksamhet vid det antal djur som en person sköter. Härvid kan man t.ex. förhöra sig om hur länge den dagliga skötseln av djuren tar.*

4.3. Hästarna inspekteras tillräckligt ofta

Om ett djur i vård står under omedelbar uppsikt eller omedelbart kan nås av en människa, skall djurets kondition och hälsotillstånd samt välbefinnande inspekteras minst en gång om dagen och vid behov oftare. Det ska fästas särskild uppmärksamhet vid inspektionen av hästens hälsa och välbefinnande när hästen utsätts för kraftig ansträngning, vid stora förändringar i vårdförhållandena, när hästen är högdräktig och vid fölning. Om någonting avvikande upptäcks vid inspektionen ska omedelbara åtgärder vidtas för att reda ut och avhjälpa situationen. DSL 5 §; DSF 10 §; SRf 588/2010 8 §

4.4. Hästarna behandlas sakligt

Djur skall behandlas lugnt, och de får inte i onödan skrämmas eller skärras upp. Det är förbjudet att överanstränga djur, att hålla dem i oskäligt sträng tukt, att dressera dem oskäligt strängt och att behandla dem alltför hårdhänt. DSL 6 §; DSF 12 §

4.5. Hästarna har syn- och hörselkontakt till verksamheten i förvaringsutrymmet och möjlighet till socialt samspel. DSL 3 §, 4 §; DSF 8 §; SRf 588/2010 2 §

4.6. Hästarnas sociala rangordning beaktas i förvaringsutrymmet och vid djurens skötsel

Vid sammanslagning av djurgrupper eller när nya djur tillförs gruppen ska särskild uppmärksamhet fästas vid eventuella beteendeproblem som kan uppstå till följd av omställningar i de sociala relationerna. Hästar som förhåller sig fientligt till varandra eller som annars kan tänkas skada varandra ska hållas åtskilda. *DSL 3 §; DSF 1 §; SRf 588/2010 8 §*

4.7. Hästarnas hovar inspekteras tillräckligt ofta och sköts vid behov

Utrustning som behövs vid skötsel och användning av hästen ska hållas ren och i gott skick. En hästs hovar ska verkas regelbundet och skos vid behov. Vid halka ska hästkorna förses med broddar eller andra tillbehör som förhindrar halka. *DSL 5 §; DSF 8 §; SRf 588/2010 8 §*

4.8. Sjuka och skadade hästar får lämplig omvårdnad

Om ett djur insjuknar eller skadas skall det omedelbart ges eller skaffas behörig vård. Ett sjukt eller skadat djur skall vid behov hållas skilt från andra djur i ett ändamålsenligt utrymme. Om sjukdomens eller skadans art så kräver, skall djuret avlivas eller slaktas. När hästarna hålls i grupp ska det för varje påbörjad grupp om 10 hästar finnas en sjukbox eller något annat ändamålsenligt och vid behov uppvärmbart utrymme för avskiljande och vård av hästarna. *DSL 5 §; DSF 11 §, SRf 588/2010 5 §*

4.9.–4.10. Läkemedelsbehandlingen av hästarna och antalet hästar som dött på gården bokförs

Den som äger eller håller produktionsdjur ska föra bok över den medicinska behandling som getts produktionsdjuren och över antalet döda djur. Bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst fem år och bokföringen över antalet döda djur och bokföringen över den medicinska behandlingen av produktionsdjur som inte hålls för livsmedelsproduktion ska bevaras i minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om ett djur gjordes i bokföringen. *DSL 26 a §*

- *Bokföring krävs över all läkemedelsbehandling och förebyggande medicinsk behandling, varmed avses exempelvis avmaskning och vaccinationer.*
- *För läkemedelsbehandlings del skall åtminstone identifikationsuppgifter om djuret eller djurgruppen, datum då läkemedlet gavs, läkemedlets namn och mängd, fastställd karenstid för läkemedlet samt namnet på den som sålt läkemedlet framgå av bokföringen.*

4.11. Hästar avlivas vid behov med en lämplig metod på gården

Ett djur ska avlivas så snabbt och smärtfritt som möjligt genom en metod och en teknik som lämpar sig för avlivning av det djuret. Ett djur får avlivas endast av en person som har tillräckliga kunskaper i den avlivningsmetod och avlivningsteknik som används i fråga om den djurarten samt tillräcklig skicklighet i att vidta åtgärden. Innan destruktionen av djuret påbörjas eller andra åtgärder vidtas ska den som avlivat djuret försäkra sig om att djuret har dött. Hästen får avlivas med de metoder och enligt de särskilda krav för tillämpningen av dessa metoder som anges i bilaga I till Rådets förordning (EG) nr 1099/2009: om avlivningen inte utförs av en veterinär med hjälp av ändamålsenliga avlivnings- eller narkosmedel, får hästen avlivas antingen

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

genom ett skott i hjärnan eller genom att först bedöva hästen med bultpistol eller med elektrisk bedövning, varefter man omedelbart utför blodtappning. *DSL 32 §, Avlivningsförfordning, bilaga I*

Vilken avlivningsmetod som används antecknas endast på blanketten. Veterinären bör granska att den anordning som använts för avlivningen är ändamålsenlig.

5. Utfodring och vattning

5.1. Hästarna får tillräckligt med foder

Ett djur i vård skall ges sådan föda av god kvalitet som är lämplig för djuret. Vid utfodringen skall djurets behov beaktas och det skall säkerställas att varje djur får tillräckligt med näring. *DSL 5 §; DSF 9 §; SRf 588/2010 9 §*

5.2. Hästarna kan äta och dricka på ett naturligt sätt

Kärl och ställningar som är avsedda för vattning och utfodring av hästar ska placeras så att hästarna kan äta och dricka på ett naturligt sätt. *DSL 5 §; DSF 9 §; SRf 588/2010 2 §*

5.3. Ifall utfodringen av hästarna är baserad huvudsakligen på maskinell utfodring kontrolleras anordningarnas funktion dagligen

Förvaringsutrymmet och sådana anordningar i anslutning till detta som djurens hälsa och välbefinnande är beroende av skall inspekteras minst en gång om dagen. Fel som äventyrar djurens hälsa eller välbefinnande skall rättas till omedelbart, och om detta inte är möjligt skall andra behövliga åtgärder vidtas för att djurens hälsa och välbefinnande skall kunna tryggas till dess att felet rättas till. *DSL 5 §; DSF 4 §, 9 §*

5.4. Hästarna har dagligen tillgång till tillräckligt med vatten

Ett djur i vård skall ges sådan dryck av god kvalitet som är lämplig för djuret. *DSL 5 §, DSF 9 §*

5.5. → 5.3.

5.6. Hästens utfodrings- och vattningsanordningar ska hållas rena och i gott skick. *DSL 5 §; DSF 9 §; SRf 588/2010 8 §*

6. Krav på paddocken och betet

6.1. Paddocken är tillräckligt stor för hästarna

Paddockarna och betena ska vara tillräckligt stora med beaktande av hästarnas ras, storlek, ålder, kön och hur aktiva hästarna är samt antalet hästar. *DSL 4 §; DSF 1 §; SRf 588/2010 6 §*

6.2. Marken i paddocken ska hållas lagom torr

Paddocken och betet samt gångvägarna från djurstallet till paddocken och betet ska vara trygga för hästarna. Terrängen, växtligheten och marken ska vara lämplig för hästar. *DSL 4 §; DSF 1 §, 6 §; SRf 588/2010 6 §*

6.3. Hästarna har tillräckligt skydd för väder och vind i paddocken och på betet

Förvaringsutrymmet skall erbjuda ett tillräckligt skydd mot ogynnsamma väderleksförhållanden samt mot oskäligen köld, värme och fukt. *DSL 4 §; DSF 1 §; SRf 588/2010 6 §*

Enheten för djurens hälsa och välfärd

Djurskyddsövervakning av hästar

6.4. Det finns lämpliga utrymmen för isolering och skötsel av djuren i fällan.
DSL 5 §; DSF 7 §, 11 §

6.5. Paddockarnas stängsel är trygga för hästarna, av lämpligt material och i gott skick

Paddockarnas och betenas stängsel ska vara trygga för hästarna och av ett material som är lämpligt för hästarna. Stängslen och därtill anslutna konstruktioner ska hållas i gott skick så att hästarna inte skadar sig på dem. Stängslets skick ska kontrolleras regelbundet, och fel ska avhjälpas utan dröjsmål. *DSL 3 §, 4 §; DSF 1 §; SRF 588/2010 7 §*

7. Nödvändiga dokument

7.1. Alla hästdjur i EU-området ska vara försedda med ett identitetsdokument.
Förordningen om identifiering, 13 art.

7.2. Hållande av hästar är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet

Den som bedriver yrkesmässig eller annan storskalig försäljning, förmedling, uthyrning, uppfödning, träning och dressyr eller tagande för förvaring och skötsel och dressyr av hästar ska i god tid innan verksamheten inleds eller avslutas eller verksamheten förändras avsevärt, lämna in en skriftlig anmälan om saken till det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. *DSL 24 §*

Anmälningspliktig verksamhet är uppfödning, uthyrning, tagande för förvaring eller skötsel, dressyr eller skolning av trav- eller ridhästar eller andra motsvarande djur som hålls som sällskaps- eller hobbydjur, eller undervisning i användning och hantering av ovan nämnda djur, om man har sammantaget minst sex hästar. *DSF 26 §*

Djurparker, permanenta och ambulerande djurutställningar samt cirkusar är verksamhet som kräver tillstånd. Tillstånd för sådan verksamhet ska sökas hos det regionförvaltningsverk inom vars verksamhetsområde verksamheten bedrivs. *DSL 20 §, 20 a §, 20 b §*

Om anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet bedrivs på hästarnas förvaringsställe, ska verksamhetsidkaren föra en uppdaterad förteckning över de djur som verksamheten omfattar. *DSL 26 §*

7.3. Hästar transporteras i samband med ekonomisk verksamhet

Som transporter i samband med ekonomisk verksamhet räknas transporter som hänför sig till eller vilkas mål är direkt eller omedelbar ekonomisk vinst. Som djurförare får endast verka personer, som beviljats tillstånd för detta av den behöriga myndigheten (regionförvaltningsverket). Detta krav gäller inte personer som transporterar djur över ett avstånd på högst 65 kilometer räknat från avsändningsorten till destinationsorten. *DTF 6 art*